

**POWIATOWE CENTRUM ZDROWIA Sp. z o. o.
W LWÓWKU ŚLĄSKIM
UL. MORCINKA 7, TEL. 075 782 01 04**

**PROCEDURA AKREDYTACYJNA ŚÓ 13
POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI MEDYCZNYMI**

Numer referencyjny procedury: 41/2018/E

Data wprowadzenia: 21.03.2018

Data ewaluacji: 21.07.2022, 10.04.2024

Miejsce zastosowania: Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o.o.
z siedzibą w Lwówku Śląskim

Opracowane przez: Pielęgniarka Epidemiologiczna
Urszula Kondela

Zatwierdzono przez:

Sporządził :	Zaakceptował:	Zatwierdził:
--------------	---------------	--------------

Data ewaluacji: 10.04.2024 r.

I. Cel procedury:

- zachowanie bezpieczeństwa epidemiologicznego
- zapobieganie zakażeniom szpitalnym oraz zanieczyszczeniu środowiska
- optymalizacja kosztów związanych z utylizacją odpadów medycznych i komunalnych
- możliwość odzysku surowców wtórnych

II. Adresaci:

- wszyscy pracownicy oddziałów szpitalnych, opieki długoterminowej, gabinetów zabiegowych, poradni POZ, AOS, Punktu Szczepień Powiatowego Centrum Zdrowia Sp. z o.o. we Lwówku Śl., którzy wytwarzają odpady w związku z działalnością służbową

III. Osoby odpowiedzialne za przestrzeganie procedury:

- Adresaci procedury za prawidłowe wykonanie tj. segregację odpadów
- Pracownicy Higieny Szpitalnej za zbieranie odpadów z miejsca ich powstawania do punktów zbiorczych (brudowniki) zgodnie z klasyfikacją odpadów, prawidłowe oznakowanie odpadów,
- Kierownik Działu Technicznego za nadzór nad prawidłowym przyjmowaniem, składowaniem, przechowywaniem i przekazywaniem odpadów, prowadzenie ewidencji odpadów,
- Kierownicy wszystkich komórek organizacyjnych za nadzór nad prawidłowym stosowaniem procedury,
- Kierownik Działu Higieny, Specjalista ds BHP za nadzór nad wykonaniem i monitorowaniem procedury,
- Pielęgniarka epidemiologiczna za monitorowanie procedury

IV. Oznaczenia i definicje:

Odpady - rozumie się przez to każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do pozbycia których jest obowiązany

Odpady medyczne - to odpady powstające w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych oraz prowadzeniem badań i doświadczeń naukowych w zakresie medycyny

Odpady medyczne zakaźne o kodach 18 01 02*, 18 01 03*, 18 01 80* i 18 01 82* - rozumie się odpady niebezpieczne, które zawierają żywe mikroorganizmy lub ich toksyny o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do przyjęcia, że wywołują choroby zakaźne u ludzi lub innych żywych organizmów

Odpady niebezpieczne, inne niż zakaźne (odpady medyczne o kodach 18 01 06* , 18 01 08* i 18 01 10*)- są to odpady niebezpieczne, które zawierają substancje chemiczne, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądenia, że wywołują choroby zakaźne u ludzi lub innych żywych organizmów albo mogą być źródłem skażenia środowiska.

Odpady inne niebezpieczne (pozostałe) (odpady medyczne o kodach 18 01 04, 18 01 07 ,)- są to odpady medyczne nieposiadające właściwości niebezpiecznych, z którymi

Sporządził :	Zaakceptował:	Zatwierdził:
--------------	---------------	--------------

postępuje się w sposób przewidziany dla odpadów komunalnych,

Odpady komunalne - odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

V. Opis postępowania

Prawidłowe postępowanie z odpadami dąży do utrzymania na możliwie najniższym poziomie ilości wytwarzanych odpadów, a także do zmniejszenia zagrożenia ze strony odpadów do życia, zdrowia oraz środowiska.

Odpady powstałe w trakcie udzielania świadczeń zdrowotnych, zbiera się selektywnie w miejscach ich powstania z podziałem na :

- **odpady medyczne zakaźne niebezpieczne**
- **odpady niebezpieczne, inne niż zakaźne**
- **odpady medyczne inne niż niebezpieczne (pozostałe oraz odpady komunalne) (gospodarczo- bytowe)**

VI . Postępowanie z odpadami zakaźnymi

1.1 Za zakaźne (niebezpieczne) odpady medyczne uważa się wszystkie materiały i sprzęt, które miały kontakt z płynami ustrojowymi (krwią, limfą, osoczem), wydzielinami i wydaliniami pacjenta:

- materiały opatrunkowe (wyroby z gazy np. serwety gazowe, setony, tupferki, sączki z gazy, bandaże, przylepce, wata, kompresy, lignina, opatrunki gipsowe zanieczyszczone krwią lub wydzielinami pacjenta), środki higieniczne (pieluchomajtki, pampersy pochodzące od pacjentów chorych zakaźnie lub z biegunką, podpaski z oddziału ginekologii),
- sprzęt jednorazowego użycia (igły, strzykawki, aparaty do transfuzji krwi, zestawy do kroplowych wlewów dożylnych, pojemniki z płynami odessanymi z ran i jam ciała pacjenta, dreny, cewniki, worki do zbiórki moczu, butelki i pojemniki przeznaczone do gromadzenia krwi i wydzielin z ran pooperacyjnych, rękawice chirurgiczne zabrudzone krwią lub zakaźnymi wydzielinami i wydaliniami pacjenta, rurki intubacyjne, rurki ustno – gardłowe, ustniki do inhalacji, bielizna operacyjna jednorazowego użycia, narzędzia chirurgiczne jednorazowego użycia itp.)
- brudna zużyta (przeznaczona do zniszczenia) bielizna operacyjna wielorazowego użycia i bielizna pościelowa,
- odpady żywieniowe od pacjentów z chorobami zakaźnymi,
- ampułki, fiołki po lekach zawierające substancje niebezpieczne np. szczepionki BCG, (w Punkcie szczepień)
- odpady kliniczne – szczątki i tkanki ludzkie z Bloku Operacyjnego,

1.2 Odpady medyczne zakaźne niebezpieczne o kodach **18 01 02***, **18 01 03***, zbiera się w miejscu ich powstawania do pojemników lub worków jednorazowego użycia z folii polietylenowej **koloru czerwonego**, odpornych na działanie wilgoci i środków chemicznych z możliwością jednokrotnego zamknięcia za wyjątkiem odpadów o ostrych końcach i krawędziach ,odpadach szklanych medycznych, narzędziach chirurgicznych, które należy gromadzić w sztywnych pojemnikach koloru czerwonego o twardo-ściennych

Sporządził :	Zaakceptował:	Zatwierdził:
--------------	---------------	--------------

ściankach odpornych na przebicie. Pojemniki te umieszcza się w miejscu powstania odpadów. Na nowo ustawionych pojemnikach należy napisać: kod odpadów (18 01 03 *), datę i godzinę otwarcia tj. rozpoczęcia użytkowania, datę i godzinę zamknięcia, dane identyfikujące jednostkę, w której zbierane są odpady medyczne.

1.3 Opakowania i pozostałości szczepionek BCG NATYCHMIAST PO UŻYCIU WRZUCANE SĄ DO SZTYWNYCH POJEMNIKÓW Z TWORZYWA SZTUCZNEGO. Pojemniki wymieniane są jeden raz dziennie.

2. Odpady medyczne niebezpieczne, inne niż zakaźne o kodach 18 01 06*, 18 01 08*, 18 01 10* jak: chemikalia, w tym odczynniki chemiczne, zawierające substancje niebezpieczne, leki cytotoksyczne i cytostatyczne, odpady amalgamatu dentystycznego, należy zbierać do worków jednorazowego użycia z folii polietylenowej koloru żółtego, wytrzymałych i odpornych na działanie wilgoci i środków chemicznych, z możliwością jednokrotnego zamknięcia.

3. Odpady medyczne inne niż niebezpieczne o kodach 18 01 09 (leki inne niż wymienione w 18 01 08), zbiera się w miejscu ich powstawania do pojemników zgodnie z procedurą o Niewykorzystanych i przeterminowanych lekach.

3.1. Odpady o kodach 18 01 04 (np. nieskażone opatrunki z materiału lub gipsu, pościel, ubrania jednorazowe, pieluchy) zbiera się do worków koloru czarnego wytrzymałych, odpornych na działanie wilgoci i środków chemicznych z możliwością jednokrotnego zamknięcia.

4. Worki jednorazowe umieszcza się na stelażach w sposób uniemożliwiający skażenie osób mających kontakt z workiem. Stelaże wyposażone są w pokrywę otwieraną dźwignią pedałową nożną oraz opisane kodami zbieranych odpadów.

5. Odpady medyczne o kodzie 18 01 01 (nieskażone materiałem biologicznym narzędzia chirurgiczne i zabiegowe oraz ich resztki z wyłączeniem 18 01 03, o ostrych końcach i krawędziach zbiera się w miejscu ich powstawania do pojemnika jednorazowego użycia, sztywnego, odpornego na działanie wilgoci, odpornego na mechaniczne przekłucie lub przecięcie koloru czerwonego.

6. Pojemniki lub worki należy zapełnić co najwyżej 2/3 ich objętości w sposób uniemożliwiający ich bezpieczne zamknięcie. Zakazane jest otwieranie raz zamkniętych pojemników lub worków jednorazowego użycia.

7. W przypadku uszkodzenia worka lub pojemnika i wysypania się odpadów zakaźnych należy je pozbierać i w całości umieścić w nowym większym nieuszkodzonym worku lub pojemniku, opisać tak jak uszkodzone a następnie zdezynfekować skażone miejsce (przy wykonywaniu powyżej opisanych czynności należy bezwzględnie zachować środki ochrony indywidualnej).

8. Pojemniki z zakaźnymi odpadami medycznymi mogą być przechowywane w miejscu ich powstawania nie dłużej niż 72 godz.

Sporządził:	Zaakceptował:	Zatwierdził:
-------------	---------------	--------------

9. Każdy pojemnik lub worek z odpadami medycznymi w miejscu ich powstawania posiada widoczne oznakowanie identyfikujące, które zawiera:
kod odpadów medycznych w nim przechowywanych:
nazwę wytwórcy odpadów medycznych: Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o. o. we Lwówku Śląskim ul. Morcinka 7
numer REGON wytwórcy odpadów medycznych: 020832110
numer księgi rejestrowej wytwórcy odpadów medycznych w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą, wraz z podaniem organu rejestrowego : 000000022771 Wojewoda Dolnośląski
datę i godzinę otwarcia – rozpoczęcia użytkowania
datę i godzinę zamknięcia

Nie znakuje się odpadów o których mowa w punkcie IX - Pozostałe odpady medyczne inne niż niebezpieczne (komunalne)

10. W przypadku wysoce zakaźnych odpadów medycznych na pojemniku oprócz kodu odpadów w nim przechowywanych dodatkowo umieszcza się znak ostrzegający przed zagrożeniem oraz umieszcza się napis „MATERIAŁ ZAKAŹNY DLA LUDZI”

VII. Magazynowanie odpadów medycznych

1. Odpady medyczne niebezpieczne zakaźne, wstępnie magazynowane są w brudownikach oddziałowych skąd przewożone są 2x dziennie lub w razie potrzeby przez pracowników Sekcji Higieny + Dział Techniczno Gospodarczy do pomieszczenia , do przechowywania odpadów medycznych . Po każdym odbiorze odpadów osoba odpowiedzialna za nadzór nad magazynowaniem odpadów medycznych,(wyznaczony pracownik Działu Techniczno Gospodarczego) myje i dezynfekuje pomieszczenie z zachowaniem zasad obowiązujących przy wykonywaniu w/w czynności. W przypadku zanieczyszczenia powierzchni materiałem organicznym należy przeprowadzić dezynfekcję zgodnie z „Instrukcją postępowania z powierzchnią zanieczyszczoną materiałem biologicznym”.

2. Pomieszczenie do przechowywania odpadów:

- Posiada niezależne wejście;
- Jest zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych;
- Posiada ściany i podłogi wykonane z materiałów gładkich, łatwo zmywalnych i umożliwiających dezynfekcję;
- Jest zabezpieczone przed dostępem owadów, gryzoni oraz innych zwierząt;
- Posiada drzwi wejściowe bez progu, których szerokość i wysokość gwarantuje swobodny dostęp;
- Posiada miejsca lub boksy wydzielone i oznakowane w zależności od rodzaju magazynowanych odpadów medycznych, a w przypadku magazynowania odpadów medycznych w oznakowanych , szczelnie zamkniętych pojemnikach lub kontenerach dopuszcza się brak wydzielonych boksów;

Sporządził :	Zaakceptował:	Zatwierdził:
--------------	---------------	--------------

- Jest wyposażone w termometr do pomiaru temperatury wewnątrz pomieszczenia;
- Posiada wentylację zapewniającą podciśnienie, z zapewnieniem filtracji odprowadzanego powietrza; dopuszcza się zastosowanie wentylacji grawitacyjnej pod warunkiem magazynowania odpadów medycznych w szczelnie zamkniętych pojemnikach i oznakowania w zależności od rodzaju magazynowanych odpadów medycznych;
- posiada zabezpieczenia techniczne przed rozprzestrzenianiem się magazynowanych odpadów medycznych, obejmujące również gromadzenie ewentualnych odcieków z tych odpadów;

3. Przenośne urządzenie chłodnicze (lodówka):

- Jest zabezpieczona przed dostępem osób nieupoważnionych;
- Posiada ściany i podłogi wykonane z materiałów gładkich, łatwo zmywalnych i umożliwiających dezynfekcję;
- Jest zabezpieczona przed dostępem owadów, gryzoni oraz innych zwierząt;
- Jest wyposażona w termometr do pomiaru temperatury wewnątrz urządzenia;

4. W pomieszczeniu sąsiadującym z pomieszczeniem na odpady jest zapewniony dostęp do:

- Umywalki z bieżącą zimną i ciepłą wodą, zainstalowanej w sposób umożliwiający co najmniej umycie rąk bezpośrednio po wyjściu z pomieszczenia lub urządzenia, wyposażonej w dozowniki z mydłem i środkiem do dezynfekcji rąk oraz ręczniki jednorazowego użytku;
- Wody bieżącej ciepłej i zimnej do celów porządkowych;
- Wydzielonych miejsc odpowiednio do przechowywania czystych oraz zbierania brudnych środków ochrony indywidualnej dla osób przeznaczonych do wstępnego magazynowania odpadów medycznych

5. W sąsiedztwie pomieszczenia zapewnia się:

- Dozownik ze środkiem do dezynfekcji rąk;
- Podajnik na czyste rękawiczki jednorazowe;
- Pojemnik na zużyte rękawiczki jednorazowe;

6. Pomieszczenie oraz przenośne urządzenie chłodnicze utrzymuje się na bieżąco w czystości. Po każdym usunięciu odpadów medycznych w pomieszczeniu i urządzeniu chłodniczym wykonuje się proces mycia i dezynfekcji odpowiednim preparatem myjąco - dezynfekującym.

7. Odpady kliniczne 18 01 02* - szczątki ludzkie z Bloku Operacyjnego, pakowane są w czerwone (podwójne worki), związane i opisane informacją o rodzaju odpadów, czasie i miejscu ich powstania wraz z czytelnym podpisem osoby zamykającej worek, dostarczone są niezwłocznie po powstaniu do magazynu odpadów zakaźnych przez pracowników Higieny Szpitalnej i umieszczone w „ chłodziarce”.

Za czystość „chłodziarki”, dezynfekcję preparatami dezynfekcyjnymi aktualnie dostępnymi w szpitalu odpowiada wyznaczony pracownik Działu Techniczno – Gospodarczego.

Sporządził :	Zaakceptował:	Zatwierdził:
--------------	---------------	--------------

VIII. Postępowanie odpadami niebezpiecznymi, innymi niż zakaźne

1.1. To głównie zużyte świetlówki i baterie. Ze względu na swoje niebezpieczne właściwości są one przekazywane profesjonalnym odbiorcom przy zakupie nowych. Tonery do drukarek i kserokopiarek przekazywane są podmiotowi zewnętrznemu do odzysku lub unieszkodliwienia.

IX. Pozostałe odpady medyczne inne niż niebezpieczne (komunalne)

Z pozostałymi odpadami medycznymi postępuje się w sposób przewidziany dla odpadów komunalnych. Na oddziałach składowane są w pojemnikach wyłożonych workiem czarnym.

1. Odpady medyczne pozostałe o kodzie 18 01 04 :

- nieskażone prześcieradła, ręczniki, chusteczki jednorazowe,
- nieskażone, zużyte materiały opatrunkowe i opatrunki gipsowe,
- nieskażone rękawice,
- środki higieniczne (podpaski, pieluchomajtki) nie pochodzące od pacjentów chorych lub podejrzanych o choroby zakaźne.

Na oddziałach gromadzone są w gabinetach zabiegowych. Są to odpady, które nie miały bezpośredniego kontaktu z chorym zakaźnie i nie są zanieczyszczone drobnoustrojami chorobotwórczymi (nie są zakaźne) mogą one być składowane na wysypiskach komunalnych bez uprzedniej ich neutralizacji.

2. Postępowanie z niewykorzystanymi lub przeterminowanymi lekami zgodnie z procedurą Niewykorzystanymi bądź przeterminowanymi lekami.

3. Odpady komunalne (gospodarczo – bytowe)

Na oddziałach gromadzone są na salach chorych, w punktach pielęgniarskich, dyżurkach w pojemnikach zaopatrzonych w worki koloru niebieskiego lub czarnego i dwa razy dziennie lub w miarę potrzeby worki wypełnione do 2/3 objętości, szczelnie zawiązane przenoszone są do pojemnika – worka zbiorczego, zamontowanego na stelażach z szczelną pokrywą, który znajduje się w brudowniku oddziału, skąd transportowane są przez służby transportowe w pojemnikach szczelnie zamkniętych do kontenera zbiorczego na odpady komunalne na zewnątrz szpitala.

Z pomieszczeń administracyjnych worki wypełnione do 2/3 objętości, szczelnie związane i opisane, są jeden raz dziennie lub w miarę potrzeby wynoszone przez personel sprząający do kontenera zbierającego odpady komunalne.

Odpady pokonsumpcyjne gromadzone są przez personel odpowiedzialny za rozdanie posiłków i mycie sprzętu kuchennego (Firma zewnętrzna), w kuchence szpitalnej na oddziale chirurgii w wydzielonym pojemniku i przekazywane jako pasza dla zwierząt.

4. Odpady, które mogą być zagospodarowane (sprzedawane, wykorzystywane):

- ważną grupę odpadów stanowią zużyte świetlówki i baterie. Ze względu na swoje niebezpieczne właściwości są one przekazywane profesjonalnym odbiorcom przy zakupie nowych. Tonery do drukarek i kserokopiarek przekazywane są podmiotowi zewnętrznemu do odzysku lub unieszkodliwienia w specjalnych pojemnikach.
- Odpady komunalne na terenie Powiatowego Centrum Zdrowia Sp. z o. o. we

Sporządził :	Zaakceptował:	Zatwierdził:
--------------	---------------	--------------

Lwówku Śląskim są segregowane „u źródła” i podlegają selektywnej zbiórce. Opakowania z papieru, tektury oraz szkło są przekazywane do odzysku. Odpady z betonu, gruzu ceglanego (tzw. gruz budowlany) powstające podczas remontów pomieszczeń szpitalnych są umieszczane w kontenerach podstawionych w pobliżu miejsca wytwarzania i przekazywane podmiotowi zewnętrznemu do unieszkodliwienia.

5. Zasady bezpieczeństwa obowiązujące przy pracy z odpadami:

- przed przystąpieniem do pracy z odpadami należy zastosować środki ochrony osobistej odpowiednie do zagrożenia (rękawice, fartuch, gogle, maskę, ochraniacze na buty)
- niedopuszczalne jest otwieranie raz zamkniętych pojemników lub worków jednorazowego użycia oraz wtórne segregowanie ich zawartości,
- w trakcie pracy z odpadami należy zachować szczególną ostrożność,
- w przypadku uszkodzenia worka z odpadami, uszkodzony worek z zawartością włożyć do większego, szczelnego worka,
- miejsce, w którym doszło do rozsypania odpadów medycznych zdezynfekować preparatem dezynfekcyjnym o szerokim spektrum działania, a następnie umyć,
- jeżeli doszło do ekspozycji zawodowej pracownika należy natychmiast wdrożyć postępowanie wg procedury „ Postępowanie poekspozycyjne”
- po zakończeniu pracy z odpadami medycznymi bezwzględnie:

UMYĆ I ZDEZYNFEKOWAĆ RĘCE !

6. Forma dokumentowania ;

- zeszyt zdania odpadów medycznych (data, waga odpadów, podpis zdającego i odbierającego odpady)
- zeszyt dezynfekcji po odbiorze (lub w razie potrzeby) odpadów medycznych
- zeszyt pomiaru temperatury w pomieszczeniu przeznaczonym do przechowywania odpadów medycznych

7. Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach z późniejszymi zmianami (Dz. U. 2013 poz. 21)
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. 2015 poz. 1688)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 09 grudnia 2014 r w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2014 poz. 1973)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 w sprawie szczegółowego postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. 2017 poz. 1975)

Sporządził :	Zaakceptował:	Zatwierdził:
--------------	---------------	--------------

